

สรุปบทเรียนการพัฒนาความรู้

หลักสูตร

การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) นางสาวรัญญา เอมณยา ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ

สังกัด กลุ่มวิจัยแร่และจุลสัณฐานดิน สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน

วันที่อบรม 5 กุมภาพันธ์ 2568

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายความหมาย ความสำคัญ โอกาสและความท้าทายของ BCG ได้
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายและประยุกต์ใช้ตัวอย่างผลงาน BCG
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายและประยุกต์ใช้โมเดลเศรษฐกิจ BCG

สรุปบทเรียน

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องการแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน โมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) จึงถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนประเทศ โดยเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดของเสียและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจ

ความหมายและความสำคัญของโมเดลเศรษฐกิจ BCG

BCG Model เป็นโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความยั่งยืน โดยมีการพัฒนาเศรษฐกิจ 3 มิติไปพร้อมกันประกอบด้วย

1. เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อเพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มหรือเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ
2. เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) มุ่งเน้นการใช้ผลิตภัณฑ์เป็นวงจรชีวิต ส่งเสริมการนำวัสดุต่างๆ นำกลับมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุดและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
3. เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและรักษาสิ่งแวดล้อม สร้างความยั่งยืน ลดก๊าซเรือนกระจกและลดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด คำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน โดยเปลี่ยนข้อได้เปรียบที่ไทยมีจากความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ให้เป็นความสามารถในการ

แข่งขันด้วยนวัตกรรม เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจ BCG ที่เติบโต แข่งขันได้ในระดับโลก เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน

BCG Model เป็นกลไกที่มีศักยภาพสูงในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศอย่างทั่วถึง สามารถกระจายโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันสามารถสร้างให้ประเทศไทยก้าวขึ้นเป็นผู้นำระดับโลกในบางสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพ

แนวคิดหลักของโมเดล BCG

1. เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจชีวภาพมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพ เช่น พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ ในการพัฒนาอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น การเกษตร อาหาร ยา และพลังงานชีวภาพ เป้าหมายคือการเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรชีวภาพโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

2. เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียนเน้นการลดของเสีย โดยการนำวัสดุและทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การรีไซเคิลพลาสติก การใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้ และการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สามารถใช้งานได้หลายครั้ง เพื่อช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3. เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เศรษฐกิจสีเขียวเป็นแนวทางที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการใช้พลังงานสะอาด ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและพัฒนานวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม และระบบขนส่งที่ลดมลพิษ

แนวทางการดำเนินการพัฒนาในอนาคต

แนวทางการดำเนินการพัฒนาในอนาคตตามแผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2570 มีรายละเอียดดังนี้

1. การสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโมเดลเศรษฐกิจ BCG ได้แก่ ชุมชนท้องถิ่น เกษตรกร เป็นต้น
2. การเร่งรัดให้หน่วยงานปรับแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผน BCG
3. การพัฒนาเกษตรกร ผู้ประกอบการให้มีทักษะใหม่ที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพที่ดียิ่งขึ้น
4. การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศด้วย BCG Model
5. การส่งเสริมให้เกษตรกร ผู้ประกอบการประยุกต์ใช้แนวคิด BCG
6. การผลักดันให้เกิดการขยายตัวของตลาดผลิตภัณฑ์และบริการ BCG ในประเทศ
7. การปรับโครงสร้างสู่การผลิตสินค้าและบริการมูลค่าสูง
8. การส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรม BCG เดิมและใหม่
9. การขยายตลาดผลิตภัณฑ์และบริการสู่ตลาดภูมิภาคและตลาดโลก
10. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น
11. การผลักดันให้ประเทศไทยมีบทบาทในการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์/บริการ BCG ในเวทีสากล
12. การปรับปรุงระบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
13. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขั้นแนวหน้าที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม

ประโยชน์ที่ได้รับต่อตนเอง

1. โอกาสในการทำงานและรายได้ที่เพิ่มขึ้น การเติบโตของอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เปิดโอกาสให้ทีมงานใหม่ เช่น งานด้านเทคโนโลยีชีวภาพ การรีไซเคิลและพลังงานสะอาด ผู้ที่ประกอบอาชีพ เกษตรกร วิศวกร นักวิทยาศาสตร์ หรือผู้ประกอบการ สามารถนำแนวคิด BCG ไปใช้เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ และสร้างรายได้
2. คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมช่วยลดมลพิษและโรคภัย การพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียนช่วยให้ทรัพยากรเพียงพอ ลดต้นทุนการดำรงชีวิต
3. ลดค่าใช้จ่ายในระยะยาว การใช้พลังงานสะอาดและการรีไซเคิลช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน และของใช้ในครัวเรือน เทคโนโลยีการเกษตรแบบยั่งยืนช่วยลดต้นทุนการผลิตอาหาร
4. การศึกษาและการพัฒนาทักษะ โมเดล BCG ส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม ทำให้เกิดการ พัฒนาทักษะใหม่ๆ มีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและการพัฒนาอย่างยั่งยืน
5. สิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น การลดของเสียและการใช้พลังงานสะอาดช่วยให้ธรรมชาติสมดุล ลดปัญหา ภาวะโลกร้อน สุขภาพดีขึ้นจากอากาศ น้ำและอาหารที่ปลอดภัย

ประโยชน์ที่ได้รับต่อหน่วยงาน

โมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) ช่วยให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถพัฒนา และดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีประโยชน์สำคัญดังนี้

1. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน หน่วยงานสามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดต้นทุนการผลิต การใช้เทคโนโลยีสีเขียวและนวัตกรรมช่วยให้สามารถพัฒนาสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
2. ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การใช้พลังงานสะอาด ลดการใช้ทรัพยากร พุ่มเฟิอย ทำให้ค่าใช้จ่ายลดลง ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนช่วยให้สามารถรีไซเคิลวัสดุ ลดของเสีย และเพิ่ม การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม กระตุ้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ พลังงานสะอาด และกระบวนการผลิตที่ลดของเสีย เพิ่มศักยภาพของบุคลากรและ องค์กรให้สามารถแข่งขันในตลาดโลก
4. สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานสากล หลายประเทศกำลังให้ความสำคัญกับการพัฒนา อย่างยั่งยืน การใช้โมเดล BCG ทำให้หน่วยงานสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานสากลและกฎระเบียบด้าน สิ่งแวดล้อม เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงตลาดใหม่ โดยเฉพาะตลาดที่ให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์สีเขียวและ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
5. ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หน่วยงานสามารถลดปริมาณขยะ ลดการปล่อยก๊าซเรือน กระจก และลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้พลังงานหมุนเวียนและเทคโนโลยีสะอาดช่วยให้เกิดการ พัฒนาอย่างยั่งยืน